

Taalconditietraining

Werkwoorden spellen

Willem Kas

Sdu Uitgevers, Den Haag

Vormgeving omslag: Studio Ron van Roon, Amsterdam
Vormgeving binnenwerk: emjee | grafische vormgeving, Varik
Zetwerk: emjee | grafische vormgeving, Varik
Druk en afwerking: DeltaHage, Den Haag

© Willem Kas, Zwolle 2006

Meer informatie over deze en andere uitgaven kunt u verkrijgen bij:
Sdu Klantenservice
Postbus 20014
2500 EA Den Haag
tel.: (070) 378 98 80
fax: (070) 378 97 83
www.sdu.nl

Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien van deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden. Deze rechten berusten bij de auteur.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet 1912 gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorzover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich te wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro). Voor het overnemen van een gedeelte van deze uitgave ten behoeve van commerciële doeleinden dient men zich te wenden tot de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the publisher's prior consent.

ISBN 90 12 11548 5
NUR 624

Voorwoord

Met deze *Taalconditietraining Werkwoorden spellen* leer je je werkwoorden beter schrijven.

Voor je diploma of certificaat, je huidige werkgever, de baan die je graag wilt hebben of gewoon voor jezelf, omdat je je taalconditie wilt verbeteren.

Je start met de *Taalconditiemeter*. Hiermee bepaal je je huidige peil. Daarna start je met het trainingsprogramma: 141 afwisselende oefeningen. De *Werkwoordenspeller* kan je hierbij helpen. Na afloop maak je de *Taalconditiemeter* nogmaals om te kijken in hoeverre je je taalconditie hebt verbeterd.

Ik dank Mieke van Dalen en Rinus Vermeulen van Sdu Uitgevers voor de zeer prettige en constructieve samenwerking.

Ik dank Carla voor haar enthousiaste geduld, en Victor en Vincent voor het meelesen.

Victor heeft de *Taalconditiemeters* ontwikkeld. Hiervoor ben ik hem zeer erkentelijk.

Willem Kas

Inhoudsopgave

Inleiding:	<i>Taalconditiemeter Werkwoorden spellen</i>	9
1	Werkwoorden	12
2	Werkwoordstammen	16
3	Persoonsvormen	19
4	Persoonsvormen in de tegenwoordige tijd	22
5	Persoonsvormen in de verleden tijd	28
6	Voltooid deelwoorden	49
7	Bijvoeglijk gebruikte voltooid deelwoorden	59
8	Tegenwoordig deelwoorden	64
9	Sterke werkwoorden	65
10	Werkwoorden van Engelse herkomst	70
11	Schema Werkwoordenspeller	78
12	Antwoorden bij de <i>Taalconditietraining Werkwoorden spellen</i>	102
13	<i>Taalconditiemeter Werkwoorden spellen</i>	122

Inleiding

Taalconditiemeter Werkwoorden spellen

Instructie

Lees onderstaande stellingen rustig door en geef door middel van een cijfer aan in welke mate de betreffende stelling juist of onjuist is. Het cijfer 1 betekent dat de stelling, voor jou, helemaal onjuist is en het cijfer 5 geeft aan dat de stelling, voor jou, helemaal juist is.

Als je de conditiemeter helemaal hebt ingevuld, kun je aan de hand van de instructies je rapportcijfer op 'werkwoorden spellen' berekenen.

Succes!

Taalconditiemeter

	dit is onjuist			dit is juist		
1	Ik vind het moeilijk om woorden als <i>faxen</i> en <i>e-mailen</i> te vervoegen.	1	2	3	4	5
2	Soms twijfel ik eraan hoe ik een voltooid deelwoord moet schrijven.	1	2	3	4	5
3	Met werkwoordstammen herkennen heb ik geen moeite.	1	2	3	4	5
4	<i>Verlichte</i> in <i>De verlichte etalage</i> is goed geschreven. Dat weet ik zeker.	1	2	3	4	5
5	Als ik meedoe aan het <i>Groot Dictee der Nederlandse taal</i> zou ik weinig spelfouten maken.	1	2	3	4	5
6	Bijvoeglijk gebruikte voltooid deelwoorden? Hier ben ik bekend mee.	1	2	3	4	5
7	Ik weet het verschil tussen zwakke en sterke werkwoorden.	1	2	3	4	5
8	Ik schiet anderen vaak tot hulp bij het spellen van woorden.	1	2	3	4	5
9	Vaak twijfel ik eraan hoe ik een werkwoord moet spellen.	1	2	3	4	5
10	Ik kan goed gebruik maken van het ezelsbruggetje <i>'t kofschip</i> .	1	2	3	4	5
11	Ik heb soms moeite met het schrijven van persoonsvormen in de tegenwoordige tijd.	1	2	3	4	5
12	Van het werkwoord <i>downloaden</i> kan ik foutloos het voltooid deelwoord schrijven.	1	2	3	4	5
13	Ik twijfel er wel eens aan of ik een enkele of een dubbele t moet schrijven.	1	2	3	4	5
14	Vaak gebruik ik de spellingscontrole op de computer.	1	2	3	4	5
15	Ik kan een werkwoord veranderen in een zelfstandig naamwoord.	1	2	3	4	5
16	Ik maak weinig fouten met het schrijven van persoonsvormen in de verleden tijd.	1	2	3	4	5
17	Enkele of dubbele d? Ik weet heel goed wanneer je d of dd moet schrijven.	1	2	3	4	5
18	Ik hoef nooit iemand te vragen of ik een werkwoord goed heb geschreven.	1	2	3	4	5
19	Als ik iets schrijf, maak ik eigenlijk nooit spelfouten.	1	2	3	4	5

Score

A-score

Tel je ingevulde score op de volgende stellingen bij elkaar op:
3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 15, 16, 17, 18 en 19. Dit wordt je A-score:

A = ...

B-score

Tel je ingevulde score bij de volgende stellingen bij elkaar op:
1, 2, 9, 11, 13 en 14. Dit wordt je B-score:

B = ...

C-score

Reken je C-score op de volgende manier uit:

$36 - (B) = \dots\dots\dots$

Dit is je C-score

C = ...

(Dus als je score op B 19 is, wordt de rekensom: $36 - 19 = 17$)

Rapportcijfer

Je kunt nu op de volgende manier je rapportcijfer op 'werkwoorden spellen' uitrekenen. Dit is in feite het cijfer dat je aan jezelf geeft als het gaat om het spellen van werkwoorden.

Tel de score van A en C bij elkaar op
(de B-score is hier dus niet relevant).

(A) ..... + (C) ..... = ...

Deel deze totaalscore nu door 9,5 en dan heb je jouw rapportcijfer op de rapportagemeter 'werkwoorden spellen'!

Totaalscore/9,5 = ...

1 Werkwoorden

Werkwoorden zijn woorden waar je *wij* voor kunt denken.

Voorbeelden: **wij** eten, drinken, joggen, slapen, werken, automatiseren, lachen.

Heeft, verkocht, was, vermeden en *gelegd* zijn ook werkwoorden. Je kunt er namelijk een *wij*-vorm van maken: **wij** hebben, verkopen, zijn, vermijden en leggen.

Uitzonderingen zijn bijvoorbeeld werkwoorden die je in een weerbericht kunt tegenkomen.

Voorbeelden: *regenen, sneeuwen, misten, hagelen, waaien, stormen, ijzelen, onweren, bliksemen, miezeren.*

Voor dit soort werkwoorden kun je alleen maar het woord *het* schrijven. Voorbeeld: **het** regent.

Je ziet dat de vorm van het werkwoord verandert, als je er *het* voor schrijft.

Voorbeelden: regenen → het regent; sneeuwen → het sneeuwt.
Het noem je een onderwerp.

Een onderwerp komt altijd in getal (enkelvoud of meervoud) overeen met de persoonsvorm.

Voorbeelden:

Enkelvoud → Voordat **ik ga** slapen, **lees ik** nog even.

Meervoud → Voordat **wij gaan** slapen, **lezen we** nog even.

Onderwerpen kunnen de vormen van werkwoorden veranderen.

Voorbeelden:

Onderwerpen	Werkwoorden
Ik	werk
Jij (of: je)	werkt
U	werkt
Zij (of: ze)	werkt
Wij (of: we)	werken
Jullie	werken
Zij (of: ze)	werken

Werkwoorden die hun vorm van het onderwerp krijgen, noem je *persoonsvormen*.

Van werkwoorden kun je altijd een persoonsvorm maken. Een persoonsvorm geeft aan wat het bijpassende onderwerp doet.

Voorbeelden:

Onderwerpen	Persoonsvormen
Wij	dansen
Jij	danst
Hij	fietst
Jullie	kijken

◆ Let op!

De naam *persoonsvormen* is misleidend. Ook niet-personen kunnen namelijk de vormen van werkwoorden veranderen.

Voorbeelden:

Onderwerpen	Persoonsvormen
De machine	werkt
Het	loopt
De olifant	kijkt
Een vis	zwemt
De roos	bloeit
De ring	fonkelt

Dus: een persoonsvorm krijgt zijn vorm van het bijbehorende onderwerp. Dit kan een mens, dier of ding zijn.

1 Werkwoorden

Wat zijn in de volgende zinnen de werkwoorden?

De letters staan na de woorden waaruit je moet kiezen. Noteer de juiste letter(s).

(Per nummer kan meer dan één antwoord goed zijn. Ook is het mogelijk dat er geen werkwoorden in voorkomen.)

- 1 Onze buurman (A) heeft (B) zijn auto (C) verkocht (D).
- 2 De brand had (A) vermeden (B) kunnen (C) worden (D).
- 3 Door de hitte (A) werden (B) vele hectaren (C) bos vernield (D).
- 4 De verzekeringsmaatschappij (A) vergoedde (B) de oude (C) deur (D).
- 5 De garage heeft (A) al (B) veel auto's (C) verkocht (D).
- 6 Biedt (A) een auto van de zaak (B) veel (C) voordelen (D)?
- 7 Onze (A) maatschappij is (B) uitstekend (C) georganiseerd (D).

- Men vermoedt (A) dat deze organisaties (B) zullen (C) fuseren (D).
- Ik vraag (A) me af (B) hoe jij (C) je pincode onthoudt (D).
- Wil (A) de heer (B) Smits zich bij de receptie (C) melden (D)?

2 (als 1)

- Deze mooie (A) serie bestaat (B) uit twaalf (C) dvd's (D).
- Wie heeft (A) dat onder (B) de bank (C) gelegd (D)?
- Het klusje (A) kostte (B) meer tijd (C) dan we (D) dachten.
- Zij (A) onderhoudt (B) het contact (C) met deze zaak (D).
- Bij de bocht (A) gingen (B) veel personen (C) onderuit (D).
- Vooraf werd (A) het veld (B) nauwkeurig (C) bekeken (D).
- Het bedrijf stuurde (A) de exemplaren (B) gratis (C) thuis (D).
- De burgemeester (A) wilde (B) het gesprek (C) opschorten (D).
- Het sollicitatiegesprek (A) ging (B) hem goed (C) af (D).
- Staat (A) je hockeystick (B) nog steeds (C) in de gang (D)?

3 (als 1)

- Manon heeft (A) verscheidene (B) boekjes (C) geschreven (D).
- Achter (A) het bureau hing (B) een foto (C) van de Chinese Muur (D).
- Stilletjes (A) zat (B) hij (C) in de hoek van de kamer (D).
- De palen (A) werden (B) er binnen (C) een uur ingeheid (D).
- Oost (A) west (B), thuis (C) best (D).
- Richard wil (A) later (B) in de horeca (C) werken (D).
- Hier (A) is sprake (B) van een eenvoudige (C) structuur (D).
- Slechts weinig ideeën (A) bleken (B) echt (C) bruikbaar (D).
- Het machinepark (A) overschrijdt (B) de negen (C) miljoen (D).
- Hoeveel rente (A) moet (B) worden (C) gedeclareerd (D)?

4 (als 1)

- Zo'n overeenkomst mag (A) mondeling (B) worden (C) gesloten (D).
- Regelmatig (A) hebben (B) we met het recht (C) te maken (D).
- Het systeem (A) wordt (B) elk (C) jaar vernieuwd (D).
- De Alpen (A) worden (B) jaarlijks (C) veel bezocht (D).
- Als ik op dit knopje (A) druk (B), gaat (C) het (D) luik open.
- De voorzitter (A) verrichtte (B) gisteren (C) de opening (D).
- Lauder is (A) van cosmetica (B) rijk (C) geworden (D).
- Succes (A) reikt (B) zover (C) het oog strekt (D).
- De ervaring (A) van de euro (B) werkt (C) als wonderolie (D).
- Weet (A) je wat (B) de letters (C) *cao* betekenen (D)?

5 (als 1)

- 1 De inspectie heeft (A) de spullen (B) in beslag (C) genomen (D).
- 2 Functioneringsgesprekken (A) kunnen (B) zinnig (C) zijn (D).
- 3 'Kom (A) hier!', schreeuwde (B) de boswachter tegen (C) zijn hond (D).
- 4 'Lang (A) leve (B) Carla!', klonk (C) het achter (D) de deur.
- 5 Wat heeft (A) inflatie (B) met prijsstijging (C) te maken (D)?
- 6 Wij denken (A) dat hij het winkeltje (B) heropend (C) heeft (D).
- 7 Zweefvliegen (A) is (B) mooi (C) om (D) te doen.
- 8 Als het ijzelt (A), wordt (B) de distributie (C) vertraagd (D).
- 9 Zij (A) kwam (B), zag (C) en overwon (D).
- 10 Hebben (A) jullie die vakantie (B) naar Japan (C) geboekt (D)?

2 Werkwoordstammen

De stam van een werkwoord vind je door er *ik* voor te denken.

Werkwoord	Stam	Werkwoord	Stam
werken	(Ik) werk	worden	(Ik) word
vertrekken	(Ik) vertrek	verhuizen	(Ik) verhuis
zwemmen	(Ik) zwem	proeven	(Ik) proef
slapen	(Ik) slaap	staan	(Ik) sta

Bij *weerberichtwerkwoorden* (zie 1): regen, hagel, sneeuw, waai.

◆ Let op!

In de gebiedende wijs schrijf je altijd alleen maar de stam.

Voorbeelden:

Komen → Kom hier!

Worden → Word nou toch niet zo snel boos!

Houden → Houd afstand!

Ophouden → Houd op!

6 Welke werkwoordstammen zijn goed geschreven?

Noteer de juiste letter.

1 lopen:	A loopt	B loop	c lope
2 gaan:	A ging	B gaa	c ga
3 wedden:	A wedd	B wedt	c wed
4 wennen:	A wenn	B went	c wen
5 wenden:	A wende	B wend	c wen
6 zweven:	A zweev	B zweef	c zwev
7 zweefvliegen:	A zweefvlieg	B vlieg zweef	c zweevvlieg
8 springen:	A springen	B spring	c sprink
9 zingen:	A zing	B zin	c zink
10 blazen:	A blaz	B blaaz	c blaas

7 (als 6)

1	verhuizen:	A verhuiz	B verhuist	C verhuis
2	durven:	A durv	B durf	C durft
3	bukken:	A bukk	B bukt	C buk
4	draaien:	A drai	B draai	C draaide
5	baden:	A bad	B baad	C bade
6	doen:	A doen	B doe	C doet
7	verzinnen:	A verzinn	B verzin	C verzon
8	aanraden:	A rad aan	B raadt aan	C raad aan
9	eten:	A et	B ete	C eet
10	rijden:	A rij	B rijd	C reed

8 (als 6)

1	houden:	A houd	B hou	C hout
2	geven:	A gev	B geev	C geef
3	stellen:	A stell	B stel	C steel
4	stelen:	A steel	B stel	C stell
5	stofzuigen:	A stofzuig	B zuig stof	C stofzuigde
6	mee-eten:	A meeëten	B eet mee	C mee-eet
7	ontvreemden:	A ontvreem	B ontvreemd	C ontvreemt
8	wenen:	A wen	B ween	C wene
9	schrobben:	A schrobb	B schrob	C schrop
10	neuriën:	A neurie	B neurië	C neuri

9 (als 6)

1	calculeren:	A calculer	B calculeer	C calculleer
2	reserveren:	A reserfeer	B reserveer	C reserver
3	kruien:	A krui	B kruid	C kruit
4	kruiden:	A krui	B kruid	C kruit
5	onthouden:	A onthou	B onthoud	C onderhoud
6	geven:	A gev	B geev	C geef
7	vleien:	A vlei	B vleid	C vleit
8	vlijen:	A vlij	B vlijd	C vlijt
9	breien:	A brei	B breid	C breit
10	bereiden:	A berei	B bereid	C berijd

10 (als 6)

1 kopiëren:	A kopiër	B kopier	c kopieer
2 faxen:	A faxe	B fax	c faxen
3 spelen:	A spel	B speel	c spele
4 spellen:	A spel	B spell	c speel
5 vermelden:	A vermel	B vermeld	c vermelde
6 richten:	A rich	B richt	c recht
7 vinden:	A vin	B vind	c vint
8 geloven:	A gelooft	B geloov	c geloof
9 kletsen:	A kletst	B klet	c klets
10 reizen:	A reiz	B reist	c reis